

Miljöpolitiskt program för Medborgerlig Samling

**Antaget av partistämman 2018
Reviderat av partistämman 2019
Reviderat av partistämman 2021
Reviderat av partistämman 2023**

Inledning

En miljöpolitik baserad på fakta, evidens och helhetssyn

Traditionellt har omsorgen om miljön ansetts vara ett konservativt tankegod. Den klassiskt konservativa idén om förvaltarskap ger upphov till ett system- och kretsloppstänkande som nu har återuppsunnits under parollen "hållbarhet". För Medborgerlig Samling är förvaltarskapsidén central. Vi ser vår miljö, vår natur och kulturlandskapet som fundament i det goda samhället. Medborgerlig Samlings syn på människan och hennes förhållande till naturen skiljer sig från den negativa syn som alltmer präglar den traditionella miljörörelsen. Där denna ser all mänsklig aktivitet och påverkan som ett hot mot naturen ser Medborgerlig Samling människan som en del av naturen. Därför sätter vi också ett värde på naturtyper som är ett resultat av årtusenden av mänsklig närvaro, bosättning, odling och djurhållning.

Även ur ett marknadsliberalt perspektiv är effektiva miljöskatter, så kallade pigouvianska skatter¹, en grundförutsättning för rättvisa, då en svag miljölagstiftning tillåter företag att lägga över sina miljökostnader på samhället - i praktiken subventionering av miljöförstöring!

Kretsloppsprincipen är en central del av ett hållbart samhälle. I takt med utvecklingen, specialiseringen och globaliseringen växer kretsloppen och det blir allt svårare att bedöma huruvida den egna verksamheten är en del av ett hållbart samhälle. Världsomspännande leverantörskedjor gör det svårt att åstadkomma miljövärdande politik som inte bara flyttar problemen över en landsgräns. En mer hållbar miljöpolitik kräver både ett ökat självförsörjande och samarbete över landsgränserna. Vi behöver nationellt se över och klimatsäkra vår egen försörjning av grundläggande behov som vatten, mat, energi och infrastruktur.

Det är viktigt att miljöpolitiken bottnar i fakta, evidens och helhet och inte blir ytlig och populistisk symbolpolitik. Miljöinriktade politiska incitament behöver ta hänsyn till råvaruutvinning, förädling, produktion, bruk, återbruk och återvinning. Det räcker heller inte att bara tänka på miljöpolitiken i sig, utan den måste passa in i det större sammanhanget. Vi i Sverige ska inte ta på oss ett större ansvar än vad vi själva kan lösa inom landets gränser och i samverkan med andra länder. Vi är trots allt ett relativt litet land, med motsvarande inverkan på globala problem och lösningar.

Den svenska ambitionsnivån ska sättas högt och vi kan och ska visa ledarskap, vilket inte minst vårt svenska näringsliv redan gör. Samtidigt måste hänsyn tas till verkligheten och de målkonflikter som ofta uppstår, varvid rimliga avvägningar måste göras. Sverige ska vara en pådrivande kraft internationellt för miljöskydd och hållbar

---

¹ sv.wikipedia.org, Pigouviansk skatt https://sv.wikipedia.org/wiki/Pigouviansk_skatt

utveckling - inte minst genom internationella fördrag och organisationer i vilka Sverige ingår.

Miljöpolitiska förslag

Avfall och återvinning

Läckage av plast till sjöar och hav är ett stort miljöproblem. Vi vill se en samlad minskad plastanvändning med målet att inget ytterligare plastavfall ska hamna i naturen.

En tredjedel av den mikroplast som hamnar i havet kommer från syntetiska plagg som polyester, fleece och nylon. Avloppsverk kan filtrera bort 99 procent av de mikroplaster som släpps ut vid tvätt, men tyvärr är avloppsanläggningarna i de länder där många av textilierna tillverkas ofta bristfälliga.² Där kan EU spela en roll genom ekonomiska incitament, kanske genom differentierade tullar. Det ska inte vara lönsamt att skräpa ned naturen i länder utanför EU vid tillverkning av produkter som är ämnade för den europeiska marknaden.

Vi vill även skapa ekonomiska incitament till att öka återvinningen och återanvändningen av plastprodukter och annat avfall. Dessutom måste producenten få en större roll inom avfallshanteringen, med ett tydligt ansvar att se till att förbrukade produkter tas om hand på ett lämpligt sätt.

Straffskalor och påföljder för miljöbrott ska vara adekvata för att effektivt avskräcka från denna typ av brottslighet och polis, kommuner och länsstyrelser måste ha resurser för att förebygga och bekämpa den ökande kriminaliteten vad gäller avfall.

Vi vill även se att EU i större utsträckning använder sina utvecklingsbidrag till utvecklingsländer för att förbättra deras förmåga att ta hand om sitt avfall.

Medborgerlig Samling anser att

- Användandet av plaster och framför allt mikroplaster ska minska.
- Producentansvaret för avfall ska öka genom ekonomiska incitament.
- Anslaget för att utreda avfallsrelaterad brottslighet ska öka och straffskalorna ses över.

---

² [www.vartgoteborg.se](https://vartgoteborg.se), Syntetiska textilier står för mer än en tredjedel av plast i havet
<https://vartgoteborg.se/miljo-o-kretslopp/syntetiska-textilier-star-for-mer-an-en-tredjedel-av-plasten-i-havet/>

- EU i större utsträckning ska använda utvecklingsbidragen till att förbättra avfallshanteringen i utvecklingsländer.

Biologisk mångfald

Värnandet av miljöer med tillhörande biotoper och ekosystem är viktigt för att bibehålla en livskraftig natur. Även människan gynnas av dessa miljöer genom naturupplevelser, friluftsliv och turism. Att långsiktigt bevara naturvärden är därför viktigt, varför vi är för ett fortsatt starkt lagligt skydd för dessa miljöer.

Förlusten av biologisk mångfald är ett världsomfattande problem. I Sverige kan problemen till stor del härledas från igenväxning av gamla kulturmarker och utbredningen av monokulturer i jord- och skogsbruk. Vi anser att det mest effektiva sättet för att gynna den biologiska mångfalden är genom ekonomiska incitament. Vi vill därför stärka det nuvarande stödet för områden där den ekologiska mångfalden kan frodas, till exempel så kallade "ekologiska fokusarealer". Det är också viktigt att markägarna blir fullt kompenserade i de fall då staten löser in biologiskt värdefull mark till att bli naturreservat.

Djur- och växtarter som både har förekommit historiskt och fortfarande finns kvar ska skyddas, oavsett om de täcks av EU:s artskyddsförordning eller ej. Även gamla kulturväxter och traditionella lantraser ska aktivt bevaras.

Idag finns en utbredd oro för negativa förändringar hos populationerna och den biologiska mångfalden hos insekter, i synnerhet pollinerande sådana. Naturvårdsverket behöver därför ges i uppdrag att utvärdera situationen. Finns det behov av åtgärder måste dessa genomdrivas både på nationell nivå och EU-nivå.

Medborgerlig Samling anser att

- Kompensationen till markägare som gynnar den biologiska mångfalden ska öka.
- Sverige aktivt ska bevara gamla kulturväxter och lantraser.
- Naturvårdsverket ska ges i uppdrag att utvärdera populationen och biologiska mångfalden hos insekter, i synnerhet pollinerande sådana och föreslå åtgärder.
- Sverige ska verka för att insektsbeståndet värnas genom att driva nödvändiga åtgärder på EU-nivå.

Dricks-, dag- och avloppsvatten

Dricks-, dag- och avloppsvatten nationellt

Tillgången till rent vatten är ett samhälleligt fundament. Vissa delar av Sverige har på grund av låga grundvattennivåer upplevt perioder av vattenbrist. Samtidigt har andra delar av landet drabbats av skyfall som överstiger vår hanteringskapacitet.

Underhåll av vatten- och avloppsledningar är eftersatt i många kommuner och utbyggnad har inte till fullo skett i takt med befolkningsökningen. Den tekniska livslängden närmar sig på många håll sitt slut.³ Det finns även befogad oro gällande ifall vi har fullgoda beredskapsplaner kring vattenrening.⁴

På många håll behövs en bättre dagvattenplanering så att vatten leds bort till växtlighet i stället för att låta dagvattenbrunnarna utnyttja avloppssystemet. Därigenom kan risken för översvämningar och avloppsbräddningar minska.

Undersökningar av mikroplaster i reningsverk och slam har visat att reningen fungerar bättre än vad man tidigare trott,⁵ men frågan behöver studeras vidare.

Sammantaget kan staten behöva ta ett större ansvar inom området, även om vatten och avlopp först och främst är och ska förbli ett kommunalt ansvar.

Medborgerlig Samling anser att

- Kommuner ska ha en gedigen plan och långtidsbudget för renovering och underhåll av kommunens vatten- och avloppsnät.
- Stat och kommun ska förbättra beredskapsplanerna för vattenförsörjning.
- All dagvattenplanering ska klimatsäkras för att klara av hundraårshändelser.
- Staten ska utreda behovet av statlig delfinansiering inom området.

Avloppsvatten inom EU

På EU-nivå pågår en revidering av EU-direktivet om rening av avloppsvatten från tätbebyggelse. Dagens direktiv gäller bara avlopp i orter med fler än ungefär 2 000

---

³ [www.teknikforetagen.se](https://www.teknikforetagen.se/nyhetscenter/nyheter/2023/infrastruktur-ar-skelettet-som-bar-upp-samhallet/); Infrastruktur är skelettet som bär upp samhället, 2023-02-07
<https://www.teknikforetagen.se/nyhetscenter/nyheter/2023/infrastruktur-ar-skelettet-som-bar-upp-samhallet/>

⁴ Regeringskansliet, Ds 2023:9, En säkrare tillgång till vattenreningskemikalier, 2023-03-23
<https://www.regeringen.se/contentassets/c9df0c9ecc794989bb708de2c1d136cc/en-sakrare-tillgang-till-vattenreningskemikalier-ds-20239/>

⁵ [www.svenskvatten.se](https://www.svenskvatten.se/om-oss/nyheter-lista/reningsverken-tar-bort-99-av-mikroplasten-fran-avloppsvattnet/), Reningsverken tar bort 99 % av mikroplasten från avloppsvattnet, 2018-12-04
<https://www.svenskvatten.se/om-oss/nyheter-lista/reningsverken-tar-bort-99-av-mikroplasten-fran-avloppsvattnet/>

invånare. I det reviderade direktivet föreslås en halvering av denna gräns till 1 000 personer. Man kan ställa sig undrande till det rimliga i att formulera gemensamma regler för hela Europa då klimat, befolkningstäthet och förutsättningar helt skiljer sig åt.⁶ Mindre avlopp som inte påverkar grannländer är ett område som i huvudsak borde lämnas till varje medlemsland att hantera.

Medborgerlig Samling anser att

- mindre avlopp som inte påverkar grannländer ska lämnas till varje medlemsland att besluta om.

Flyg

Flyg är idag ett transportslag med stor miljöpåverkan. Att minska flygets miljöpåverkan globalt är därför viktigt, samtidigt som åtgärder som ytterligare begränsar flygtrafiken i Sverige ska undvikas. Sverige är ett glesbefolkat och avlångt land med stora avstånd där flyg är oslagbart för snabba transporter över längre sträckor utan att nya dyra transportstråk behöver byggas.

Den svenska ensidiga flygskatten ska avskaffas. Sverige ska i stället verka för EU-gemensamma förbättringar av flygets miljöpåverkan.

Medborgerlig Samling anser att

- den svenska ensidiga flygskatten ska avskaffas och att Sverige i stället ska jobba för EU-gemensamma förbättringar av flygets miljöpåverkan.

Fossilgas

Fossilgas, ofta benämnd naturgas, används vid tillverkning av flockningskemikalier som i sin tur behövs för rening av vatten och avlopp. Gasen används även i andra industriprocesser. Med alla målkonflikter tagna i beaktning bör förbudet mot utvinning av fossilgas i Sverige hävas.

---

⁶ [www.regeringen.se, Remissvar till reviderat direktiv om rening av avloppsvatten](https://www.regeringen.se/remisser/2022/11/remiss-av-reviderat-direktiv-om-rening-av-avloppsvatten-fran-tatbebyggelse--forslag-fran-europeiska-kommissionen/)
<https://www.regeringen.se/remisser/2022/11/remiss-av-reviderat-direktiv-om-rening-av-avloppsvatten-fran-tatbebyggelse--forslag-fran-europeiska-kommissionen/>

Medborgerlig Samling anser att

- förbudet mot utvinning av fossilgas i Sverige bör hävas.

Gruvdrift

Gruvdrift nationellt

Dagens mineralskatt är låg jämfört med den åverkan som uppstår i naturen och de naturtillgångar som försvinner permanent. Ett annat problem är att saneringen av gruvor efter prospektering och brytning många gånger blir en uppgift för stat eller kommun.⁷

Vi vill därför att mineralskatten ska höjas och att intäkterna från skatten i högre grad ska komma kommuner och markägare till del. Vidare ska ett system med en obligatorisk deponeringsfond införas, där företag tvingas deponera pengar – dels inför prospekteringen, dels under gruvdriften – för att täcka avvecklingskostnaderna och som sedan används när driften upphör.

Markägares rättigheter att informeras inför mineralprospektering, deras rätt till rimlig ersättning för ingrepp samt rätten att förbjuda prospektering måste också stärkas.

Medborgerlig Samling anser att

- Mineralskatten ska höjas och intäkterna från mineralskatten återföras till kommun och markägare.
- Ett system med deponeringsfonder ska införas, för att garantera att kostnader för avveckling inte skjuts över på stat eller kommun.
- Markägarnas rättigheter ska garanteras i samband med mineralprospektering.

Gruvdrift internationellt

Både Arktis och Antarktis är unika områden i behov av skydd. Både oljeborrning och gruvdrift hotar dessa ömtåliga miljöer. Därför vill vi internationellt verka för att oljeutvinningsprojekt i dessa områden stoppas och att gruvdrift endast tillåts i de fall där miljöriskerna kan anses minimala.

---

⁷ www.svd.se, Mineraljakt lamslår svenska jordbruksföretag, 2019-02-25
<https://www.svd.se/a/RxVRea/lrf-mineraljakt-lamslar-svenska-jordbruksforetag>

Medborgerlig Samling anser att

- Sverige ska verka för ett internationellt stopp mot oljeutvinningsprojekt och gruvdrift i Arktis och Antarktis.

Hav och havsfiske

Att fisket är ekologiskt hållbart, med fångster från livskraftiga bestånd som har fiskats med minimal inverkan på havsmiljön, är en grundförutsättning för att fiskerinäringen ska ha en framtid.

Plaster, gifter och övergödning hotar många havsmiljöer, inte minst Östersjön, där fortsatt fokus och internationellt samarbete behövs för att vända utvecklingen.

Hav och havsfiske inom EU

Både fritids- och yrkesfiskare har larmat om utfiskade sill- och strömmingsbestånd i Östersjön. Fiskekvoterna i Östersjön behöver därför minska. Även lax söder om Åland och torsk i hela Östersjön är hotad och där behöver dagens begränsningar kvarstå tills vidare.

Vårt mål är att allt svenskt fiske snarast ska utgöras av så kallat "hållbart fiske". Det är också av största vikt att fiskerilagstiftningen är enhetlig inom EU, så att medlemsländer inte förlorar konkurrensfördelar genom att bedriva ansvarsfullt fiske. Reglerna för trålfiske behöver ses över och skärpas för att minska effekterna av industritrålare och gynna det mer småskaliga kustfisket.

Utsättning av ål anses av vissa forskare som meningslöst och kanske till och med kontraproduktivt. Fångst av ålyngel annat än i forskningssyfte bör samtidigt förbjudas.⁸

Medborgerlig Samling anser att

- reglerna för trålfiske i Östersjön ska ses över och skärpas.
- EU ska besluta om betydligt lägre fiskekvoter i Östersjön tills dess beståndet återgått till tidigare nivåer. Den begränsning som redan införts för att skydda laxen söder om Åland och torsken i hela Östersjön ska kvarstå. Dessutom ska fångst av ålyngel förbjudas.

---

⁸ www.su.se, Stoppa ålfisket och ålutsättningarna, 2022
<https://www.su.se/stockholms-universitets-ostersjocentrum/policyverksamhet/policy-briefs-och-faktablad/stoppa-%C3%A5lfisket-och-%C3%A5luts%C3%A4tningarna-1.607368>

Hav och havsfiske internationellt

Ett långsiktigt hållbart fiske är en global fråga. Sverige ska därför verka för att hållbart fiske blir norm. Så snart som möjligt vill vi därför se ett förbud mot import av fisk till EU från hotade artbestånd.

EU ska också ingå internationella fiskeavtal endast där fisket är ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbart. EU bör så snart som möjligt säga upp de fiskeavtal som inte uppfyller hållbarhetskriterierna.

Medborgerlig Samling anser att

- EU ska fortsätta stärka sitt arbete för ett hållbart fiske. Både fisket inom EU och EU:s fiskeavtal med andra länder ska vara ekonomiskt, socialt och ekologiskt hållbara. Det innebär konkret att import till EU av fisk från hotade artbestånd bör förbjudas och att EU snarast ska förhandla fram nya hållbara fiskeavtal.

Valjakt

Trots att kommersiell jakt på val har varit förbjuden sedan 1986 har viss jakt fortsatt i Japan, Norge och Island under täckmanteln forskningssyfte. Sverige bör arbeta internationellt för att förbudet mot valjakt verkligen efterlevs.

Medborgerlig Samling anser att

- Sverige bör arbeta internationellt för att förbudet mot valjakt verkligen efterlevs.

Kemikalier och bekämpningsmedel

Vi anser att EU-lagstiftning mot miljö- och hälsoskadliga kemikalier är ett effektivt sätt för att minska användningen av kemikalier både inom EU och internationellt. Vi vill därför verka för att unionens kemikalielagstiftning fortsatt skärps, med bättre tillsyn och skärpta straff. I synnerhet vill vi harmonisera EU:s lagstiftning gällande bekämpningsmedel, så att den hamnar på en mer rimlig nivå i relation till Sveriges nationella regler. Det skulle även göra svenska bönders konkurrensvillkor mer rättvisa.

Vi vill inom EU även arbeta för att minska halten av giftiga föroreningar i matjordar. Detta är en viktig förutsättning för att maten inom EU ska innehålla så litet gifter som möjligt. Detta arbete behöver ske på ett plan som går väl ihop med livsmedelsproduktionens förutsättningar för att leverera mat till medborgarna i

unionen. Vi vill också se en avsevärt mer realistisk politik där hänsyn tas till det säkerhetspolitiska läget och europeisk konkurrenskraft.

Vilka kemikalier som ska tillåtas i jaktammunition är inte en gränsöverskridande fråga och ska därför återföras till den nationella nivån.

Medborgerlig Samling anser att

- EU:s kemikalielagstiftning ska skärpas genom bättre tillsyn och strängare straff.
- EU:s lagstiftning för bekämpningsmedel ska hamna i paritet med Sveriges.
- EU ska arbeta för att minska halten av giftiga föroreningar i matjordar.
- Frågan om tillåtna kemikalier i jaktammunition ska återföras till den nationella nivån.

Klimat

Klimatfrågor nationellt

Vårt perspektiv på utsläppet av växthusgaser är globalt. Därför bör även Sveriges klimatpåverkan utanför svenskt territorium beaktas vid åtgärder, så att de blir effektiva ur ett globalt perspektiv och inte mest symbolpolitik. Vad gäller klimatkompensation ska företag få göra skatteavdrag för klimatkompensation om åtgärderna är certifierade.

Medborgerlig Samling anser att

- företag ska få göra skatteavdrag för certifierad klimatkompensation.

Klimatfrågor inom EU

Utsläppsrätter är ett effektivt sätt för att hantera minskning av utsläpp, men EU-ETS systemet har tyvärr varit behäftat med många brister. Vi vill fortsätta arbeta för att förbättra systemet och kommer att verka för att oanvända utsläppsrätter annulleras, liksom att utsläppsrätterna kontinuerligt minskar. Vi vill också samordna de existerande koldioxidskatterna så att de blir gemensamma för hela EU.

Klimatfrågor internationellt

Att den globala uppvärmningen begränsas är oerhört viktigt, men för att lyckas med detta behöver alla länder ha en ambitiös klimatlagstiftning. Vi föreslår att EU och Sverige skriver in klimatlagstiftningskrav i de handelsavtal som ingås med andra länder, samt omförhandlar nuvarande avtal. Att erbjuda frihandelsavtal i utbyte mot klimatarbete är

ett attraktivt sätt för att se till att utsläppen begränsas globalt. Det ska inte heller vara ekonomiskt fördelaktigt att flytta produktion från Europa till andra länder på grund av EU:s lagstiftning om utsläppsrätter.

Medborgerlig Samling anser att

- EU ska skriva in klimatlagstiftningskrav i handelsavtal och säkerställa att det inte blir ekonomiskt fördelaktigt att flytta produktion från EU på grund av lagstiftningen kring utsläppsrätter.

Kärnkraft

Miljörelsen har traditionellt haft en starkt negativ inställning till kärnkraft, men vi står idag inför en målkonflikt där kärnkraften i praktiken ställs mot kolkraftens klimatpåverkan och många ser att ekvationen inte går ihop om både fossil energi och kärnenergi samtidigt ska avvecklas.

Mer detaljer om partiets kärnkraftspolitik finns i det energipolitiska programmet.

Livsmedel

Livsmedelsproduktion i Sverige är - jämfört med de flesta andra länder - underställd väldigt hårda miljökrav. Vi vill införa en kvalitetscertifiering för livsmedel som motsvarar kraven för konventionell svensk produktion vad gäller djurhållning, antibiotikaanvändning, giftanvändning m.m. Denna kvalitetsmärkning skulle göra det möjligt för svenska bönder (och utländska producenter som tillämpar lika höga krav i sin produktion) att sälja sin mat som en premiumprodukt. Den skulle även hjälpa konsumenterna att hitta mat som håller hög standard. Dessutom skulle det bli enklare för offentlig verksamhet att ställa krav på livsmedel utan att riskera att bryta mot EU:s lagstiftning om offentliga upphandlingar.

Medborgerlig Samling anser att

- en ny kvalitetscertifiering för livsmedel ska införas som motsvarar lagkraven för konventionell svensk produktion och som gör det lättare för konsumenterna och offentlig verksamhet att hitta mat som håller hög standard utan att bryta mot EU:s lagstiftning om offentliga upphandlingar.

Sjöfart

Sjöfart nationellt

Sjöfarten har en viktig roll att fylla för att minska mängden transporter på vägnätet och därigenom minska belastningen på miljön. Den svenska sjöfarten har emellertid varit på nedgång under flera år med en stadigt minskande flotta. Det beror bland annat på en allmänt hård konkurrenssituation internationellt, med stora inslag av regelverkskonkurrens nationer och världsdelar emellan⁹ och låg lönsamhet inom rederinäringen. Trenden har förstärkts genom högre avgifter från Sjöfartsverket och Transportstyrelsen samt minskat sjöfartsstöd. Sjöfartsstödet är en form av statsstöd som EU-kommissionen, tvärtemot de normala reglerna, tillåter.¹⁰ Vi vill se över stöd och avgifter för att vända den negativa utvecklingen och öka den svenska handelsflottans konkurrenskraft. Eventuellt ökat stöd ska dock villkoras med att rederierna investerar i åtgärder som minskar utsläppen av koldioxid från fossila bränslen, kväveoxider och svaveloxider.

Sverige har en av Europas längsta kustlinjer och Östersjön är ett av världens tätast trafikerade hav, där fartygstrafiken bland annat består av tankfartyg. Oljeutsläpp från en fartygsolycka till sjöss riskerar oftast att orsaka omfattande miljöskador.¹¹ Samhällets förmåga att förebygga och agera vid miljökatastrofer till sjöss ska stärkas.

Medborgerlig Samling anser att

- Stöd och avgifter för att stärka svenska handelsflottans konkurrenskraft ska ses över
- Fartyg med bottenbunk som används för till exempel bunker ska påläggas en förhöjd farledsavgift. Denna pålaga ska öronmärkas för en miljöfond ur vilken medel kan avdelas för forskning och för miljösanering.
- Samhällets förmåga att förebygga och agera vid miljökatastrofer till sjöss ska stärkas.

---

⁹ www.trafa.se, Sjöfartsstödetts effekter, 2021
https://www.trafa.se/globalassets/rapporter/2021/rapport-2021_10-sjofartsstodets-effekter-2020.pdf

¹⁰ Ibid

¹¹ www.msb.se, Oljeutsläpp och föroreningsolyckor till sjöss
<https://rib.msb.se/filer/pdf/30009.pdf>

Sjöfart inom EU och internationellt

Internationellt står sjöfarten för betydande andelar av de totala utsläppen av fossil koldioxid, kväveoxider och svaveloxider. Vi vill verka för att EU sätter press på Internationella sjöfartsorganisationen, International Maritime Organization (IMO), att ytterligare skärpa sina utsläppskrav samt att reglerna ska gälla över hela världen.

För att långsiktigt minska de utsläpp som kommer från sjöfarten behöver det också finnas ekonomiska incitament för rederierna att ta sitt ansvar. Sjöfarten bör därför införlivas i handeln med utsläppsrätter - inte bara vad gäller koldioxid, utan även handeln med kväve- och svaveloxider.

Vi behöver också se till att de rederier som ertappas med att dumpa skräp eller gifter förbjuds att transportera gods till eller från EU.

Medborgerlig Samling anser att

- Sverige ska verka för att Östersjöländerna ska införa ett generellt krav på dubbelskrov på alla fartyg som trafikerar Östersjön.
- Sverige ska verka för att EU ska standardisera och förbättra sjöfartens miljövänlighet.
- Den internationella sjöfartens utsläppskrav ska skärpas
- Sjöfarten ska införlivas i handeln med utsläppsrätter, inklusive de för kväve- och svaveloxider
- Rederier som ertappas med att dumpa avfall ska förbjudas att transportera gods till och från EU

Skatter

Skärpta miljökrav innebär ofta dyra investeringar för företag. Vi vill därför se över möjligheterna att göra miljöinvesteringar skattemässigt fördelaktiga.

Miljöskatter har ofta en tendens att bli en åtgärd för att dryga ut statskassan och kvarstår ibland trots att de inte uppfyller något miljömässigt syfte, som de miljöskatter som allmänt benämns plastpåseskatt och kemikalieskatt. För att minska risken för detta, vill vi – där möjlighet ges – öronmärka miljöskatter och rikta dem mot motsvarande åtgärder som främjar miljön.

Rent allmänt ska miljöskatter kompensera för de negativa externa effekter som ett företag orsakar och ur ett pingouviantskt perspektiv (se fotnot nr. 1) består det optimala skatteuttaget i mellanskillnaden mellan sociala och privata kostnader.

Medborgerlig Samling anser att

- Miljöinvesteringar ska vara skattemässigt fördelaktiga
- Miljöskatter ska öronmärkas och riktas mot åtgärder som främjar miljön, där nivån ska sättas ur ett pingouviantskt perspektiv.

Skogsskydd

Internationellt är skogsskydd en mycket viktig fråga. Fortfarande skövlas skogar helt utan miljöhänsyn. Nationellt handlar skogsskydd också om balansen mellan produktion, äganderätt och gemensam användning.

Skogsskydd nationellt

Utöver produktion så är skogen en värdefull miljö för både friluftsliv och biologisk mångfald, varför det finns ett stort allmänintresse av att en god skogsmiljö bevaras. Vi vill ändra på hur det i praktiken fungerar idag: att de ägare som sköter sin skog bäst är de som löper störst risk att få sin skog omvandlad till naturreservat eller avverkning begränsad med hänvisning till EU:s arts- och habitat eller fågeldirektiv, utan rimlig ekonomisk ersättning. Vi vill istället att god skogsskötsel ska få fortlöpa och belönas.

Därför vill vi lyfta fram två alternativ till naturreservat: dels en modell med fortsatt brukad skog i de fall där hyggesfri avverkning kan användas för att bevara rekreativvärde och den biologiska mångfalden, dels genom frivillig avsättning av skog. Från rättvisesynpunkt är det viktigt att skogsägare får skälig ersättning, varför regelverken ska ändras så att enskilda ägare alltid ges full kompensation för en eventuell värdeminskning vid statligt ingripande i äganderätten.

Då skogen är så pass viktig för djur och människor gäller det samtidigt att skydda den från de aktörer som inte tar sitt ansvar. Vi vill därför se till att straffen vid skogsrelaterade miljöbrott skärps så att de är adekvata för att fylla sitt syfte.

Skogsskydd inom EU och internationellt

Import av skogsprodukter från områden där produktionen medför miljöskador innebär ett indirekt stöd till miljöförstöring. Av den anledningen vill vi arbeta för att EU förbjuder import av skogsprodukter från producenter som inte uppfyller krav som i stora drag motsvarar kraven inom unionen gällande hållbart skogsbruk och markanvändning. Därmed gynnas de internationella aktörer som gör sitt miljöarbete och miljöförstöring flyttas inte bara till andra delar av världen.

Medborgerlig Samling anser att

- Det ska införas fler frivilliga alternativ till statliga naturreservat där den enskilde kan behålla sitt ägande.
- Full ekonomisk ersättning utgår till privata skogsägare när äganderätten inskränks
- Straffen för skogsrelaterade miljöbrott ska skärpas.
- EU-import av skogsprodukter ska förbjudas från producenter som inte uppfyller krav på hållbart skogsbruk och markanvändning.

Transporter

Transporter står för en tredjedel av Sveriges territoriella utsläpp av växthusgaser¹². Samtidigt är det inte lätt att hitta lösningar för att minska utsläppen som inte drabbar glesbygdsbor oproportionerligt mycket eller leder till miljöutsläpp utanför EU:s gränser. Tyvärr har alla problem inte lösningar. Ur svenskt perspektiv kan transportsektorn kompenseras av den kolsänka som svensk skog bidrar med; ur ett internationellt perspektiv står hoppet till nya klimat- och miljövänliga bränslen.

Vattendrag och sjöar

Den småskaliga vattenkraften utgör idag ett problem på de ställen där det saknas vattenvägar för fisk. Vi vill därför införa en miljöavgift på de kraftverk som i dag saknar vattenpassage. Denna avgift ska öronmärkas och återföras i form av subvention till ombyggnad för de privata ägare som väljer att investera i vattenvägar. Ett undantag ska göras för kulturellt värdefulla kraftverk som ska ges särskilt stöd för ombyggnad.

Medborgerlig Samling anser att

- en miljöavgift ska införas på vattenkraft utan vattenpassage.

---

¹² Government Offices of Sweden, Ministry of the Environment, Sweden's long-term strategy for reducing greenhouse gas emissions, december 2020 https://unfccc.int/sites/default/files/resource/LTS1_Sweden.pdf

Vindkraft

Vindkraftens negativa inverkan på miljön är flerfaldig och består inte bara av påverkan på landskapsbilden.

Avfallsproblemet, jordartsmetaller och mikroplaster

Det finns idag olösta problem när vindkraftverken ska avvecklas. Turbinbladen är tillverkade av glasfiber och går idag inte att återvinna, i stället läggs de på deponi. Generatorer med permanentmagneteknik förbrukar stora mängder sällsynta jordartsmetaller, såsom neodym och dysprosium. Dessa mineraler utvinns mestadels i Kina och utvinningsmetoderna där skapar "giftiga sjöar". Turbinbladen innehåller Bisfenol A, som när de nöts ner ute i naturen skapar problem då det hamnar i dricksvatten, vattendrag och våra havsområden. Redan små koncentrationer av Bisfenol A skadar bland annat fertiliteten hos människor och andra organismer. Slitaget resulterar i avskalning av material i form av små partiklar, så kallade mikroplaster.

Infraljud och ljus

Infraljud är ljud med frekvenser under 20 Hz och kan därmed inte uppfattas med normal hörsel. Detta ljud kan utbreda sig över mycket stora områden och är mer störande än buller utan påtagliga lågfrekventa komponenter, vid samma A-vägda ljudnivå (dBA). Därför har dBA ifrågasatts som indikator på upplevd ljudnivå och störning av buller.¹³ Inte bara djur blir störda av vindkraften; även många närboende vittnar om problem med ljudstörningar trots att gränsvärden, mätt i dBA, inte överskridits. Dessutom rapporteras det om störningar från ständigt blinkande ljus och skuggor från vingarna.

Det kommunala vetot

Kommunerna har med det regelverk som för närvarande gäller i praktiken vetorätt när det gäller miljötillstånd för vindkraft. Det har funnits förslag om att ändra regelverket så att vetorätten upphävs. Medborgerlig Samling ska verka för att det kommunala vetot blir kvar.

---

¹³ www.naturvardsverket.se, Kunskapssammanställning om infra- och lågfrekvent ljud från vindkraftsanläggningar: Exponering och hälsoeffekter <https://www.naturvardsverket.se/4a43bc/contentassets/7d0d94a6d0144d479ab7b4e081828211/infra-lagfrekv-vindkraftverkslutrap-rev20111128.pdf>

Medborgerlig Samling anser att

- ny vindkraft, både till lands och sjöss, ska pausas tills en vindkraftskommission sett över konsekvenserna av massiv vindkraft för elsystem, ekonomi, miljö och egendomsrätt.

Östersjön

Den starkt hotade havsmiljön i Östersjön behöver stöd och vi vill därför fortsätta att satsa pengar på att rena vårt innanhav. Övergödningen måste minska och därför bör initiativ för att minska mängden fosfor i Östersjön stödjas. Eftersom detta är en internationell fråga behöver Sverige vara pådrivande så att vi genom EU får länder som Polen och Baltstaterna att ta sitt miljöansvar i området. När det gäller oljeutvinningen i Östersjön behövs en internationell överenskommelse om att avbryta de projekt som pågår.

Medborgerlig Samling anser att

- Sverige ska fortsätta att satsa pengar på att rena Östersjön.
- Stöd ska ges till initiativ för att minska mängden fosfor som släpps ut.
- Sverige genom EU ska verka för att fler av länderna runt Östersjön deltar i miljöarbetet
- Ett internationellt stopp för oljeutvinning i Östersjön införs.